

Technická univerzita v Liberci

**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A
PEDAGOGICKÁ**

Katedra: Tělesné výchovy
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor Management sportovní
(kombinace):

**MAXIMÁLNÍ VYUŽITELNOST POTENCIÁLU
JIZERSKÝCH HOR VERSUS CHKO
MAXIMAL UTILIZATION POTENTIAL OF THE
JIZERA MOUNTAINS VERSUS CHKO**

Bakalářská práce: 10-FP-KTV- 371

Autor:
Zuzana SEDLÁKOVÁ

Podpis:

Adresa:
Gagarinova 874
460 07, Liberec 6

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Kříž

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
54	7	13	0	19	3

V Liberci dne: 21. 4. 2010

Zadání práce

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 21. 04. 2010.

Zuzana Sedláková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Jiřímu Křížovi, za jeho zájem, rady, připomínky a trpělivost při psaní této práce. Děkuji také své rodině za podporu a pomoc během celého studia.

Maximální využitelnost potenciálu Jizerských hor versus CHKO

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá zjištěním stávajícího stavu Jizerských hor z pohledu tras pro cyklistiku, běžecké lyžování, dopravy a rozvoje infrastruktury a navržením dalšího možného využití Jizerských hor v těchto oblastech. Na základě ankety byly zjištěny požadavky a názory 100 návštěvníků Jizerských hor na další možné využití a ty byly konfrontovány se stanoviskem Správy Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Jizerské hory. Výsledkem této práce je shoda většiny návrhů návštěvníků s představami ochránců o dalším využívání Jizerských hor.

Klíčová slova: Jizerské hory, anketa, cyklistika, běžecké lyžování.

Maximal utilization potential of the Jizera Mountains versus CHKO

Summary

This Bachelor Thesis deals with current situation Jizera Mountains from the view of the trail for cycling, cross-country skiing, transportation and progress infrastructure and suggests another possible utilization in this sphere in the Jizera Mountains. Requirements and opinions were found out from 100 visitors of the Jizera Mountains on the basis of survey. It was compared with opinion of CHKO Jizera Mountains. The result of the bachelor thesis is agreement visitor's proposals with protector's ideas about another utilization of the Jizera Mountains.

Key words: Jizera Mountains, survey, cycling, cross-country skiing.

Maximale Potentialverwertbarkeit von Isergebirge gegen Naturschutzgebiet

Annotation

Diese Bachelor-Arbeit befasst sich mit Feststellung des bestehenden Zustandes von Isergebirge aus der Sicht des Radsportes, des Langlaufes und der Infrastrukturentwicklung und dem Entwurf von weiteren möglichen Nutzung von Isergebirge in diesen Bereichen. Auf Basis einer Umfrage stellten wir Anforderungen und Meinungen von 100 Besuchern des Isergebirges betreffend der weiteren Nutzung und wir konfrontierten sie mit der Stellungnahme der Verwaltung des Naturschutzgebiets Isergebirge. Das Ergebnis dieser Arbeit ist, dass die meisten Besuchervorschläge in der Übereinstimmung mit den Vorstellungen der Naturschützer über die weitere Nutzung von Isergebirge sind.

Schlüsselwörter: Isergebirge, Umfrage, Radsport, Langlauf.

Obsah

Úvod	7
1 Informace o Jizerských horách	8
1.1 Poloha Jizerských hor	8
1.2 Podnebí a počasí Jizerských hor	10
1.3 Chráněná krajinná oblast Jizerské hory	10
2 Jizerská magistrála	16
2.1 Jizerská magistrála v zimě	16
2.2 Jizerská magistrála v létě	19
3 Zázemí spojené s návštěvou Jizerských hor	22
3.1 Doprava a parkování	22
3.2 Služby pro návštěvníky Jizerských hor	24
4 Jizerská obecně prospěšná společnost.....	29
5 Anketa	31
Otázka č. 1	31
Otázka č. 2	33
Otázka č. 3	34
Otázka č. 4	34
Otázka č. 5	36
Otázka č. 6	38
6 Pohled ochránců na využití Jizerských hor.....	40
7 Návrhy na zlepšení Jizerských hor.....	44
8 Závěr	47
Seznam použité literatury	49
Seznam příloh.....	51
Příloha č. 1 Trasy Jizerské magistrály (zima).....	1
Příloha č. 2 Anketa o Jizerských horách	2
Příloha č. 3 Webové stránky Jizerské o.p.s	3

Úvod

Jizerské hory patří k nejmenším českým pohořím. Na malém prostoru zde však dochází k symbióze absolutní „kanadské“ divočiny neproniknutelných smrkových lesů, hrubých žulových skal a pěnivé vody, rozsáhlých bukových lesů, které nemají v Čechách co do rozlohy obdoby, a mírné, po staletí kultivované krajiny horských cest a udržovaných luk (1).

Význam a funkce Jizerských hor se v průběhu staletí měnily. Z původně energetické základny rodícího se průmyslu (dřevozpracujícího, soukenického, sklářského, bižuterního) se dnes stávají jednou z nejvýznamnějších turistických oblastí celé České republiky. Spojují řadu větších i menších měst, která se často právě díky horám stala významnými - Liberec na západě, Jablonec n. N. v centrální části, na východě pak Tanvald, Desná a Kořenov (1).

Staré chaloupky vedle moderních penzionů a hotelů konce 20. století, spojení tichých až tajemných míst, opředených často strašidelnými pověstmi, s moderním turistickým průmyslem - to jsou Jizerské hory současnosti, které umožňují vyžití sportovní i turistické a jsou základnou pro vrcholné sportovní výkony, jakož i pro odpočinek a poznávání. Jen málo oblastí nabízí takové bohatství a rozmanitost terénů pro turistiku všeho druhu - vodní turistiku, cykloturistiku, lyžařskou a pěší turistiku na cestách a stezkách či horolezectví ve vybraných lokalitách (2).

Hlavním cílem této práce je navrhnout možné využití potenciálu Jizerských hor a to v oblasti tras pro cyklistiku a běžecké lyžování, dopravy a rozvoje infrastruktury. Dále zmapovat stávající stav běžeckých a cyklistických tras, dopravy, infrastruktury a zázemí spojeného s návštěvou Jizerské magistrály. Vytvořit anketu a tím zjistit názory návštěvníků Jizerských hor na trasy a zázemí v Jizerských horách. Poté výsledky ankety konfrontovat s pohledem Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory.

1 Informace o Jizerských horách

1.1 Poloha Jizerských hor

„Jizerské hory jsou nejsevernějším českým pohořím, nacházejí se na území okresů Liberec a Jablonec nad Nisou a po dlouhá staletí jsou také horami hraničními (ve směru severo-jihovýchodním jsou přetřaty česko-polskou hranicí). Nejvyšším vrcholem české části je Smrk (1124 m), nejvyšší horou celých hor je Wysoka Kopa (1126 m) v polské části. V Jizerských horách je celkem 12 vrcholů, které převyšují 1 000 metrů nad mořem“ (1).

Osídlování Krkonoš a Jizerských hor probíhalo zprvu hlavně podél říčních údolí a došlo k němu poměrně pozdě, až ve 12.-13. století. Bylo to jedno z nejpozději osídlených území ve střední Evropě (3).

Jizerským horám dala jméno řeka Jizera, která pramení na jižním svahu hory Smrku. Jméno Jizerské hory se v běžné mluvě ustálilo až v 19. století, předtím byly hory považovány za součást Krkonoš a tak také nazývány. Velice oblíbeným, nicméně neoficiálně používaným názvem pro hory je jméno Jizerky (1).

Jizerské hory patří z horopisného hlediska do západní části tzv. sudetské soustavy a ve východní části přecházejí do nejmohutnějšího českého pohoří – Krkonoš. Ve své severovýchodní části přecházejí hory v polskou část – Góry Izerskie, jejichž přírodní charakter je v zásadě podobný české části, nicméně se zde nacházejí celistvé listnaté porosty (1).

Krajinu Jizerských hor lze rozdělit do 4 oblastí, charakteristických z hlediska přírodního i kulturně-historického:

Frýdlantsko, začínající přímo pod strmými severními srázy hor, bylo intenzivně kolonizováno již od 13. století. Je to území se zvláštní atmosférou, jedinečnými památkami a s obrovským potenciálem zejména pro cykloturistiku. Frýdlantsko je nástupním prostorem do severní části Jizerských hor, charakteristické souvislými bukovými porosty a roztroušenými žulovými skalami.

Liberecko je oblastí patřící tradičně frýdlantské vrchnosti a ležící v podstatě až do 19. století ve stínu Frýdlantska. Původní krajinu značně

poznamenal rozvoj průmyslu s typickými budovami textilních továren vystavěných při říčních tocích a novodobý vývoj, kdy se Liberec stal metropolí „českého severu“ (1).

Jižní podhůří (Jablonecko) je charakteristické dlouholetým prolínáním české a německé kultury včetně bohaté sklářské tradice. Kromě průmyslového podhůří je zde typický venkovský ráz osídlení, rozptýlená zástavba podél vodních toků a v rozsáhlých lukách přerušovaných lesy a remízky (1).

Centrální část Jizerských hor tvoří náhorní plošina a její bezprostřední okolí, která se nachází v nadmořské výšce od 800 do 1 000 metrů nad mořem. Charakteristická je zdejší severská krajina smrkových lesů a rašelinných luk a jezírek. Centrální část hor byla od 17. a 18. století intenzivně využívána pro sklářskou výrobu a původní smíšené porosty nahrazovány rychle rostoucími monokulturami smrku, které nebyly na konci 20. století schopné odolávat katastrofální imisní zátěži. Velká část lesních porostů byla proto odtěžena, což předurčilo vzhled této oblasti na mnoho let dopředu (1).

Obce mohou podle svého uvážení vytvářet vlastní struktury napomáhající jejich činnosti. Na území Jizerských hor se můžeme setkat se dvěma typy těchto zájmových sdružení – Euroregion Nisa a několika mikroregiony. Euroregiony představují nadnárodní dobrovolné zájmové sdružení obcí, měst a okresů, která vznikala na základě Evropské rámcové úmluvy o přeshraniční spolupráci. Vůbec prvním Euroregionem v České republice se stal tripartitní Euroregion Nisse – Nisa – Nysa, založený 21. 12. 1991. Hlavní problémy, které bylo nutno řešit, spočívaly v omezené možnosti přechodu hranic, dramatickému poškození životního prostředí a v neposlední řadě i napravení nepříliš dobrých historických vztahů mezi Němci, Poláky a Čechy. Do konce roku 2006 bylo finančně podpořeno 2600 projektů v celkové hodnotě 306 000 000 eur (3).

Mikroregiony jsou zájmová sdružení, která se ustavují v rámci jedné země. Důvody k takovému spojení bývají různé, obvykle ryze praktické (např. budování společného vodovodu) a v neposlední řadě také kvůli zvýšení turistického ruchu v dané oblasti. Do zájmového území Jizerských hor zasahuje 11 mikroregionů, největší z nich je mikroregion Frýdlantsko (3).

Některé mikroregiony a obce z oblasti Jizerských hor jsou sdruženy do Svazku obcí Jizerské hory a to pod názvem „Turistický region Jizerské hory“. Cílem turistického regionu Jizerské hory je trvale udržitelný řízený rozvoj území Jizerských hor s podporou rozvoje cestovního ruchu vedoucí k vytvoření turistické rovnováhy celého území v Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory. Členy tohoto svazku jsou Mikroregion Tanvaldsko, Mikroregion Frýdlantsko, Mikroregion Kamenice, Bedřichov, Janov nad Nisou, Lučany nad Nisou a Oldřichov v Hájích (4).

1.2 Podnebí a počasí Jizerských hor

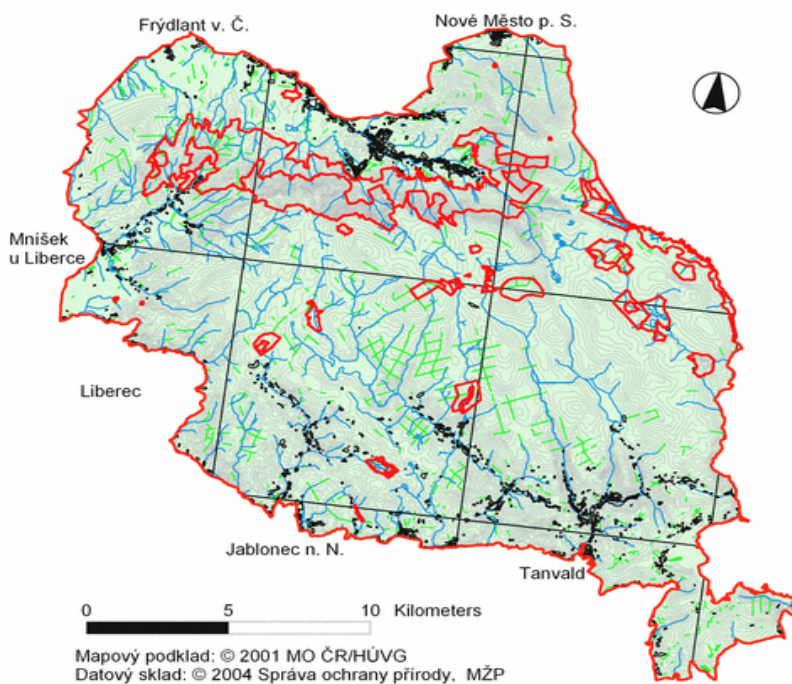
Jizerské hory jsou proslavené svým velice drsným klimatem, charakteristický jizerskohorský den je mlžný, mrholivý a rozmoklý. Přestože poslední léta příliš nepřejí jizerskohorské zimě, jsou Jizerské hory oblastí s dlouho ležící sněhovou pokrývkou. Léto je zde krátké, mírně chladné, není výjimkou, že ve vrcholových partiích teploty klesají pod 0°C, zima je naproti tomu dlouhá a tuhá. V Jizerských horách se nachází celá řada tzv. mrazových kotlin, ve kterých je díky omezené cirkulaci vzduchu stabilně nižší teplota než v okolí. Nejznámější takovou lokalitou je osada Jizerka (1).

Srážkově nejbohatší oblastí Jizerských hor je náhorní plošina. Jizerské hory drží české i československé rekordy v denních, měsíčních i ročních srážkách. V roce 1897 spadlo na Nové louce za 24 hodin 345 milimetrů vody. Jizerka drží absolutní rekord v ročním úhrnu srážek, který je z roku 1926 a zde spadlo 2 201 milimetrů vody. Průměrné roční srážky na úpatí hor přesahují 1 000 milimetrů a v nejvyšších polohách se blíží hodnotě 1 700 milimetrů. Maximální srážky dopadají na hory v letním období (červenec – srpen). Nejméně jich je v období únor – březen (1).

1.3 Chráněná krajinná oblast Jizerské hory

Chráněná krajinná oblast (dále jen CHKO) Jizerské hory byla vyhlášena na přelomu let 1967 – 1968. Zahrnuje území Jizerských hor a jejich podhůří přibližně

mezi městy Liberec, Frýdlant, Nové Město pod Smrkem, Kořenov, Tanvald a Jablonec nad Nisou (viz. obr. 1). Na východě sahá ke státní hranici s Polskem a dále hraničí s Krkonošským národním parkem. CHKO se rozkládá na ploše 368 km², lesnatost území je 73 % (269 km²), což bylo také jedním z důvodů jejího vyhlášení. Nejnižší bod CHKO (325 m n.m.) leží u Raspenavy (5).

Obr.1: Mapa CHKO Jizerské hory, zdroj: (5).

Dlouhodobá imisní zátěž, kterou způsobovala především průmyslová oblast Žitavské pánve, se v Jizerských horách negativně podepsala na zdravotním stavu lesních porostů, půdních poměrech i kvalitě vody. Negativní působení imisí spolu s invazemi hmyzích škůdců a nevhodným lesním hospodařením vyvrcholilo v 70. a zejména v 80. letech minulého století. Tehdy byly velkoplošně odtěženy v podstatě všechny smrkové porosty náhorní plošiny. Vznikly rozsáhlé holiny, s jejichž zalesňováním se lesní hospodářství potýká dodnes (5).

V současné době patří CHKO Jizerské hory k velmi kontrastním územím. Na jedné straně stojí rozsáhlé plochy imisních holin a poškozených lesních porostů, a na straně druhé naopak mimořádně hodnotná území se zachovalými

přirozenými společenstvy, zejména rozsáhlý komplex bučin na severních svazích hor, zbytky klimaxových smrčín a unikátní společenstva rašelinišť se vzácnou flórou a faunou. Tyto lokality jsou většinou chráněny v rámci tzv. maloplošných chráněných území (národní přírodní rezervace, přírodní rezervace a přírodní památky). Na území Jizerských hor se nyní nachází 3 národní přírodní rezervace, 13 přírodních rezervací a 10 přírodních památek (5).

V současné době jsou rašeliniště chráněna v české části hor ve 12 rezervacích a přírodních památkách. Nejcennější a nejrozsáhlejší rašelinné lokality, k nimž patří Rašeliniště Jizery a Rašeliniště Jizerky, jsou zařazena do kategorie s nejpřísnější ochranou (6).

Obr. 2: Přírodní rezervace Na Čihadle, zdroj: (5).

Cílem ochrany přírody je uchovat nejcennější ekosystémy a zároveň věnovat maximální úsilí celkové revitalizaci poškozeného přírodního prostředí, s dostatečným prostorem pro společenský a hospodářský život obcí a ekologicky únosné rekreační a sportovní aktivity (5).

Péče o CHKO je soustředěna zejména na řešení největšího ekologického problému – obnovu lesních porostů v centrální části hor. Podporovány jsou přírodě blízké způsoby hospodaření, zvyšování ekologické stability a ochrana před poškozením zvěří. Péče je dále zaměřena na zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů a na památné stromy (7).

Významným nástrojem ochrany přírody se stala zonace chráněné krajinné oblasti. Rekreační využívání přírodovědně nejcennějších území zařazených do I. zóny (národní přírodní rezervace, přírodní rezervace a přírodní památky včetně ochranných pásem) usměrňují výše uvedená ustanovení zákona. Naopak IV. urbanizační zóna zahrnující zastavěná území obcí včetně rozvojové rezervy je vymezena např. pro umístování kapacitních ubytovacích zařízení, sportovního zázemí a služeb. II. a zejména plošně nejrozsáhlejší III. zóna by měly sloužit různým formám šetrné turistiky (8).

Pravidla chování v CHKO

Na celém území CHKO Jizerské hory není dovoleno:

- vjíždět a parkovat motorovými vozidly mimo silnice, místní komunikace a vyhrazená místa. Na lesní účelové komunikace je vjezd motorových vozidel zakázán.
- tábořit, rozdělovat a udržovat ohně mimo vyhrazená místa.
- ukládat a zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená.

Na území I. a II. zóny není dovoleno:

- nevratně poškozovat půdní povrch (týká se zejména vjíždění cyklistů mimo vyznačené cesty).
- pořádat soutěže na jízdách kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená Správou CHKO Jizerské hory.

V národních přírodních rezervacích není dovoleno:

- vstupovat a vjíždět mimo vyznačené cesty, provozovat horolezectví, létání na padácích a závěsných kluzácích.
- jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená Správou CHKO Jizerské hory.
- vjíždět motorovými vozidly.
- sbírat či odchytávat veškeré rostliny a živočichy.

V přírodních rezervacích není dovoleno:

- sbírat či odchytávat veškeré rostliny a živočichy kromě sběru lesních plodů.

Zvláště chráněné rostliny není dovoleno:

- sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji, a to veškeré jejich podzemní i nadzemní části a všechna vývojová stádia i jejich biotop.

Zvláště chráněné živočichy není dovoleno:

- chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrčovovat, sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla (5).

Správa CHKO Jizerské hory

Správa CHKO Jizerské hory působí od roku 1968 se sídlem v Liberci v památkově chráněném Šolcově domě a byla zřízena k zajištění péče o přírodu a krajinu chráněné krajinné oblasti. Rozhoduje například o možnosti výstavby v CHKO, vyjadřuje se k hospodaření v lesích, stanovuje podmínky pro jakoukoliv činnost, která by mohla poškodit přírodní prostředí, vyhlašuje přírodní rezervace a památky nebo vede přestupková řízení s narušiteli zákona (5).

Zároveň je Správa CHKO odbornou organizací ochrany přírody – v rámci této činnosti zajišťuje inventarizační průzkumy přírody a odborný monitoring, vydává odborná stanoviska žadatelům a ostatním příslušným orgánům, zpracovává plány péče o chráněná území a stará se o naplnění těchto plánů. To provádí především řízením a financováním široké škály praktických opatření k podpoře zvláště chráněných částí přírody (5).

Stále větší díl práce Správy CHKO spočívá v ekologické výchově a práci s veřejností. Děje se tak například organizováním přednášek nebo exkurzí pro vybrané skupiny veřejnosti, vydáváním tiskovin, psaním příspěvků do časopisů a novin, nebo například budováním vybavení pro návštěvníky – naučných stezek, turistických chodníků, vyhlídek nebo informačních tabulí. Z řad veřejnosti je jmenována skupina dobrovolných strážců přírody, kteří pomáhají dohlížet na dodržování ochranného režimu CHKO a informovat návštěvníky. Správa CHKO

při mnoha činnostech spolupracuje s obcemi a nevládními neziskovými organizacemi (5).

Obr.3: Znak Správy CHKO Jizerské hory, zdroj: (5).

2 Jizerská magistrála

V souvislosti s rostoucí oblibou běžeckého lyžování a potřebou oddělit je od provozu lesního hospodářství při rozsáhlých těžbách poškozených lesních porostů prováděných hlavně v zimním období byla koncem 80. let vyznačena Jizerská magistrála a vybavena informačními tabulemi, občerstvovacími kiosky a přístřešky pro turisty. Hlavní myšlenkou bylo propojení jednotlivých horských východisek sítí lyžařských, pravidelně upravovaných tratí (8).

Trasy Jizerské magistrály jsou využívány celoročně, a to z toho důvodu, že jejich velká část vede po upravovaných cestách, které jsou vhodné nejen pro pěší turistiku, ale i pro cyklistiku a kolečkové brusle. Některé trasy Jizerské magistrály mohou sloužit i pro návštěvníky s omezenou pohyblivostí. Výběr tras pro vozičkáře ovlivňuje celkový charakter krajiny – malé množství výrazných převýšení, velké množství zpevněných cest a malých silnic a přítomnost atraktivních lokalit. K dostání je i mapa Jizerských hor pro vozičkáře s podrobnějším popisem tras, včetně komentáře o bezbariérovosti různých zařízení (zvláště restaurací, penzionů, kiosků a WC). Tyto trasy jsou navrženy zvláště pro vozičkáře, ale mohou je využít též rodiny s dětmi na kolech nebo s kočárky (9).

2.1 Jizerská magistrála v zimě

Jizerská magistrála patří k jednomu z nejnavštěvovanějších areálů pro běh na lyžích v České republice. Strojová úprava těchto tras byla zahájena v roce 1984 z iniciativy pořadatelů Jizerské padesátky, kteří chtěli umožnit účastníkům závodu trénink nejen ve dnech příprav před samotnou akcí, ale i v průběhu celé zimní sezóny. Tento nápad si získal velkou podporu a v Jizerských horách se začaly na prvním místě v Čechách upravovat lyžařské stopy pro širokou veřejnost. Od roku 1999 je Jizerská magistrála upravována Jizerskou obecně prospěšnou společností, která byla založena obcí Bedřichov za tímto účelem (9).

Ještě dlouho před tím, než se začaly upravovat běžecké trasy strojově bylo možné jet na lyžích hodiny Jizerskými horami a nespátřit člověka. Jen na hlavních stezkách, Kristiánovské, Štolpišské nebo Jizerské silnici, minul občas lyžař stejně

osamělého poutníka. Pak se vše změnilo, když se začaly běžněji vyrábět běžecké lyže. Deset let bylo zdánlivě vše pořádku – zmizela úplná zimní osamělost, lidí přibýlo, ale ne tak, aby si překáželi. V dalších letech se jizerskohorská zimní turistika změnila – lidí už nebyli tisíce, ale desetitisíce (10).

V současné době je délka Jizerská magistrály přes 170 km. Lyžařské stopy vyvedou nadšence zimního sportu nejen ze známých středisek – Bedřichova a Jizerky, ale i z dalších nástupních míst, jako jsou Oldřichov v Hájích, Nové Město pod Smrkem, Desná, Horní Polubný nebo Martinské údolí v Kořenově, do přírody Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory za zážitky a výkony. Díky úzké spolupráci s dalšími provozovateli tratí, např. Jizerky pro vás v Kořenově nebo Bieg Piastów v polských Jakuszycích, mohou lyžaři přejet i na trasy v Krkonoších nebo na upravené tratě na polské straně. Na trase existuje 22 nástupních míst (2 x Bedřichov, 2 x Liberec, Jablonec nad Nisou – Břízky, Janov nad Nisou - Hrabětice, 2 x Jizerka, Albrechtice v Jizerských horách, 3 x Josefův Důl, 2 x Horní Polubný, 3 x Kořenov, Nové Město pod Smrkem, Smědava, Oldřichov v Hájích, Soušská přehrada, Bílý Potok - chata Hubertka), které byly zvoleny dle dlouhodobých zkušeností na základě hustoty osídlení, dobré přístupnosti a možnosti parkování (9).

Celkem má Jizerská magistrála pět větví základních tras. Na každém významném rozcestí najdete přehledné orientační mapy s údaji o délce zbývajících cesty k cíli a o možných dalších směrech. Na trase je rozmístěno 18 mapových stojanů a 56 rozcestníků (trasy zimní magistrály viz. příloha č.1) (9).

V zimní sezóně navštíví Jizerskou magistrálu dle průzkumu návštěvnosti Horské služby Jizerské hory více než 500 000 uživatelů, z nichž cca 1/3 jsou stálí a 2/3 jednorázoví návštěvníci. Zimní sezóna zde většinou trvá od prosince do března, někdy déle (9).

Obr.4: Jizerská magistrála v zimě, zdroj: (9).

Jizerská 50

Jizerská 50 je jeden z nejznámějších a nejpobulárnějších závodů v běhu na lyžích u nás. Vše začala malá skupinka horolezců z TJ Lokomotiva Liberec, kteří vyběhli v zimě, přesně v sobotu 20. ledna 1969 z Bedřichova na hřebeny Jizerských hor, aby tak skoro nevědomky založili závod, jehož věhlas už po několika letech překročil hranice republiky (11).

Třetího ročníku závodu se v roce 1970 zúčastnili všichni členové Expedice Peru 1970, které o čtyři měsíce později, 31. května 1970, pohřbila kamenná lavina pod Huascaraniem. Čtvrtý ročník se posléze již konal pod přídomekem Memorial Expedice Peru 70. Tím získal závod na popularitě, počet účastníků rychle rostl a desátého ročníku se zúčastnilo již 7 863 závodníků. Popularita závodu neustále stoupá, což se odráží i na zvyšujícím se počtu závodníků (11).

V posledních letech došlo ke změnám trati závodu, které přispěly ke zvýšení sportovní hodnoty závodu. Jizerská 50 je dlouhodobě hodnocená jako velmi dobře organizovaný závod. V roce 1999 se Jizerská padesátka stala součástí

světové ligy dálkových běhů Worldloppet. V roce 2003 se poprvé jela jako součást FIS Marathon Cupu (11).

V průběhu 90. let se rozběhla diskuse o rozšíření aktivit Ski klubu Jizerská 50 i na další sportovní odvětví. První volba padla na oblíbený letní tréninkový prostředek mnoha lyžařů – horské kolo (11).

Premiéra nové sportovní činnosti libereckého Ski klubu – Jizerské padesátky na 50 a 100 kilometrů na horských kolech se odehrála v 16. června 2001. Závodníci měli možnost změřit své síly nejen na trase na 50 kilometrů, ale i na trase dvojnásobné, tedy 100 kilometrů. Ve stejném roce byla poprvé udělena ocenění Král a Královna Jizerských hor za nejlepší časy ve zvolené kombinaci (velká: 50 km na lyžích + 100 km na kolech nebo malá: 25 km na lyžích + 50 km na kolech) (12).

2.2 Jizerská magistrála v létě

Díky husté síti lesních silnic s asfaltovým, případně panelovým povrchem jsou Jizerské hory ideálním terénem pro jízdu na horských kolech. Na své si zde přijdou cyklisté začátečníci, kteří nechtějí překonávat příliš velké výškové rozdíly, stejně jako sportovci, kteří od vyjížděky do hor očekávají náročný výkon (13).

Celková návštěvnost Jizerské magistrály v období jaro, léto a podzim se vyrovná svou návštěvností zimnímu období (13).

Trasy pro cyklistiku

Jizerské hory křížuje několik značených cyklotras.

Cyklotrasa č. 22 (Krkonošsko-Jizerská magistrála):

Oldřichov v Hájích – Hřebínek – Štolpišská silnice – Čihadla – Na Knejpě – Kasárenská silnice – Smědava – Jizerka – Horní Polubný – Kořenov.

Cyklotrasa č. 2006:

Oldřichov v Hájích – Viničná cesta – Ferdinandov – Hejnice – Lázně Libverda.

Cyklotrasa č. 3016:

Frýdlant – Raspenava – Hejnice – Bílý Potok – Smědava.

Cyklotrasa č. 3020:

Liberec – Bedřichov – Královka – Hrabětice – Karlov – Josefův Důl – Mariánskohorské boudy – Protržená přehrada – Jizerka – Dolní Kořenov.

Cyklotrasa č. 3023:

Jablonecká přehrada – Janov nad Nisou – Hrabětice – Královka – Nová Louka – Hřebínek.

Cyklotrasa č. 3038:

Dolní Černá Studnice – Lučany nad Nisou – Horní Maxov – Karlov

(13).

Singltreky

Další zajímavostí pro příznivce cyklistiky v Jizerských horách jsou tzv. singltreky. Singltreky jsou ekologické stezky vytvořené z přírodních materiálů vinoucí se terénem po vrstevnicích a splývající s krajinou. Proti asfaltovým nebo betonovým tratím jsou výrazně levnější a také mnohem bezpečnější. Cyklisté na nich nemohou dosahovat vysokých rychlostí. Jsou velmi šetrné k přírodě, pro jejich výstavbu je třeba pouze malé množství dodatečného stavebního materiálu, vyžadují minimální údržbu a jsou určeny širokému spektru cyklistů, kteří preferují neasfaltové komunikace a kteří vyhledávají zážitky z užšího kontaktu s přírodou. Tato unikátní síť cyklistických stezek vzniká ve Frýdlantském výběžku, povedou z Nového Města pod Smrkem do Libverdy a zpřístupní dosud málo navštěvované části Jizerských hor. Na jejich začátku stál odvážný nápad a investice kolem čtyř milionů korun. Cílem je ekonomický rozvoj izolovaného a chudého regionu (14).

Se vznikem zatím dvanácti, ale v budoucnu až dalších třiceti kilometrů stezek, nemají zásadní problém ani ochranáři, protože Singltreky vznikají velmi šetrně a s velkým podílem ruční práce. Pokud by se záměr nepovedl a lidé na nich nejezdili, příroda si je zase velmi rychle vezme zpátky. V místech nástupu na singltrekové stezky se počítá se stavbou občerstvení, obchodu s cyklistickým vybavením, servisem, sociálním zařízením, sprchami či myčkou na kola. Singltreky by měly do oblasti přilákat až desetitisíce nových návštěvníků ročně. Příhraniční oblast může být zajímavá také pro turisty z Polska a Německa (14).

Areál byl dokončen na podzim roku 2009 a pro veřejnost se otevře na jaře roku 2010. V plánu je další rozvoj. Svazek obcí Smrk, kam patří Libverda, Frýdlant a Nové Město pod Smrkem už na zpracování technické dokumentace pro další etapu sítě dostal dotace 650 tisíc korun z Fondu mikroprojektů regionu Nisa v rámci programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Polsko. Trasa povede přes hranici až na do polské Świeradówka-Zdroje (14).

3 Zázemí spojené s návštěvou Jizerských hor

3.1 Doprava a parkování

Díky hustému osídlení jizerskohorského podhůří, mohutnému rozvoji průmyslu v 19. století a v neposlední řadě i dlouholeté tradici turistického ruchu je doprava do Jizerských hor a cestování po nich na velice dobré úrovni (1).

Z Liberce a Jablonce nad Nisou vedou do hor horské silnice končící v horském středisku Bedřichov, kde jsou vybudována odstavná parkoviště. Lze využít i služeb veřejné dopravy, z Liberce i Jablonce nad Nisou jezdí do Bedřichova autobusy České autobusové dopravy (dále jen ČSAD), využitelné jsou i linky liberecké či jablonecké městské hromadné dopravy. V zimě jsou z obou velkých měst zajišťovány speciální linky pro lyžaře, o letních víkendech jezdí tzv. „cyklobusy“ (1).

Vlastním automobilem je také možné cestovat též do centra východní části hor – do osady Jizerka, kde veřejná silnice končí opět parkovištěm (1).

Hustý systém horských silnic, vybudovaný v centrální části Jizerských hor zejména v 80. letech 20. století, slouží pouze k přibližování a svážení dřeva, pěstebním pracím v lese a cykloturistice. Jakýkoliv jiný pohyb automobilů v centrální části hor je nemožný a nežádoucí. Výjimkou je přístupová cesta na Novou louku, kam mají přístup hosté a ubytovaní na Šámalově chatě a zásobování. Jedinou veřejnou komunikaci procházející napříč centrálními Jizerskými horami je Soušská silnice, která slouží jako zkratka mezi Frýdlantskem a Krkonošemi. Od roku 1997 je silnice otevřena pro veřejnost sezónně, tj. mimo zimní období. V zimě je sjízdná pouze v úseku Bílý Potok – Smědava a z druhé strany po přehradu Souš (1).

Díky rozvoji textilního a sklářského průmyslu je jizerské podhůří protkáno hustou sítí železnic a lokálků. Severní strana hor je velice dobře přístupná po trati Českých drah Liberec – Raspenava – Hejnice – Bílý Potok a Frýdlant v Čechách – Nové Město pod Smrkem – Jindřichovice pod Smrkem (1).

Jižní strana hor je dopravně obsluhována tzv. Jizerskou dráhou, vedoucí z Liberce přes Vratislavice nad Nisou, Jablonec nad Nisou, Smržovku, Tanvald a Kořenov do Harrachova (1).

Parkování u nástupních míst Jizerské magistrály

Zde je přehled hlavních parkovišť u nástupních míst Jizerské magistrály.

Bedřichov:

Maliník - kapacita parkoviště: 90 míst,

Stadion - kapacita parkoviště: 170 míst.

Ceník parkovného (Maliník a Stadion) pro osobní automobil:

- do 3 hodin 60,-

- do 10 hodin 90,-

- do 24 hodin 100,-

Parkovací karta celoroční 4000,-

Parkovací karta na 30 dnů 1000,-

Část výtěžků z těchto dvou parkovišť je použita na úpravu Jizerské magistrály.

Janov nad Nisou:

Hrabětice - kapacita parkoviště: 100 – 120 míst.

Jizerka:

Mořina - kapacita parkoviště: 70 míst.

Josefův Důl:

Peklo - kapacita parkoviště v centru obce u parku: 20 míst.

Horní Polubný:

Parkoviště u kostela v Horním Polubném: 20 míst,

U silnice spojující Kořenov střed s Polubným, cca 80 parkovacích míst.

Kořenov:

Martinské údolí - kapacita parkoviště u hřiště: cca 20 míst.

Střed - v tomto místě se spojuje Jizerská magistrála s tratěmi projektu "Krkonoše - lyžařský běžecký ráj", cca. 40 parkovacích míst.

Smědava:

Kapacita parkoviště: 80 míst.

Oldřichov v Hájích:

Na Pilách; parkovací plocha u vstupu na magistrálu: 8 - 10 míst.

Desná v Jizerských horách:

Soušská přehrada - kapacita parkoviště: 35 míst

(9).

3.2 Služby pro návštěvníky Jizerských hor

Návštěvníci Jizerských hor si mohou vybrat ze široké nabídky ubytování, podle svých přání. K dispozici jsou hotely, apartmány a chaty s různou nabídkou služeb a v různých cenových relacích a to jak blízko Jizerské magistrály, tak i v okolních obcích a městech (15).

Okolí Jizerských hor nabízí i jiné sportovní vyžití než jen běžecké lyžování, sjezdové lyžování, cykloturistiku a pěší turistiku. Příznivci tenisu mají možnost vybrat si z několika tenisových kurtů ať už přímo v Bedřichově na stadionu nebo i na jiných místech v blízkosti Jizerské magistrály a okolí. Tenis je možné hrát i v zimním období v zastřešených halách v Liberci a Jablonci nad Nisou (13).

Pro návštěvníky Jizerských hor, kteří při své cestě uvítají občerstvení, slouží kiosky a restaurace otevřené většinou po celý rok. Občerstvení na trase magistrály nabízejí kiosky na Hřebínku, na Promenádní cestě, na rozcestí Na

Knajpě a restaurace na Nové Louce, Smědavě a Jizerce. Další možností občerstvit se jsou restaurace v obcích a městech v okolí Jizerské magistrály (13).

Obr.5: Šámalova chata na Nové Louce, zdroj: (13).

Jizerské hory si můžete také vychutnat z koňského sedla, a to na Prezidentské chatě v Bedřichově a na farmě Vyšehrad v Janově nad Nisou, kde jsou připraveny jízdy na koních (13).

Další možností, jak strávit volný čas v okolí Jizerských hor může být stále populárnější golf a minigolf. Golfová hřiště můžete najít v Liberci, Jablonci nad Nisou nebo také v Novém Městě pod Smrkem a minigolf např. v Janově nad Nisou u bobové dráhy, v Horních Lučanech a také v Lázních Libverda (15).

V letních měsících ocení návštěvníci Jizerských hor možnost koupání. V Bedřichově je možné využít koupání v přírodním koupališti cca 100 metrů od centrálního parkoviště. Chemicky neupravovaná voda nádrže je napájena tmavě zbarvenou vodou, která přitéká z jizerskohorských rašelinišť. Velmi příjemným místem pro odpočinek a koupání je také areál přehrady v Jablonci nad Nisou s několika plážemi. Příznivci koupání pod střechou mohou využít plavecké bazény v Liberci a Jablonci nad Nisou nebo liberecký aquapark (13).

Populární atrakcí se stala Bobová dráha v Janově nad Nisou, která je v provozu po celý rok. Je dlouhá 900 metrů, s 22 zatáčkami a karuselem s otočkou o 450 stupňů. Dráha se sjíždí na vozících s gumovými kolečky a brzdami. Během jízdy překonáte 78 výškových metrů. V areálu Bobové dráhy jsou také dětská hřiště a občerstvení (16).

K Jizerským horám patří kamenné, železné, dřevěné i skalní rozhledny, které zdůrazňují členitost kraje, rozlehlost lesů a zarostlá temena hor. Všechny rozhledny vyrostly takřka ve stejné době – koncem osmdesátých let (10).

Černá studnice

Rozhledna s chatou na vrcholu Černé Studnice (869 m.n.m.), v západní části Černostudničního hřebene, na jih od údolí Lužické Nisy, cca 8 kilometrů od Jablonce nad Nisou a 3 kilometrů od Smržovky (17).

Obr. 6: Černá studnice, zdroj: (17).

Královka

Rozhledna s chatou na hřebeni vrcholu Královka (858,7 m.n.m.) nad údolím horního toku Bílé Nisy a obcí Bedřichov (17).

Obr.7: Královka, zdroj: (17).

Smrk

Rozhledna stojí na vrcholu nejvyšší hory Jizerských hor. Počátkem 50. let 20. století byla zničena původní rozhledna. Díky snaze občanů Nového města pod Smrkem v polovině srpna 2003 byla zahájena stavba nové ocelové rozhledny, která byla 21. září 2003 slavnostně předána veřejnosti. Dvacetimetrová rozhledna má dvě vyhlídkové plošiny. Z každé z nich se naskýtá nádherný pohled na velkou část Frýdlantské pahorkatiny a Jizerských hor s navazujícím hřbetem Krkonoš včetně Sněžky (18).

Obr. 8: Smrk, zdroj: (17).

Štěpánka

Rozhledna na vrcholu Hvězdy (959 m.n.m.) na hranicích Jizerských hor a Krkonoš, nad obcí Příchovice (17).

Obr.9: Štěpánka, zdroj: (17).

Tanvaldský špičák

Rozhledna s chatou na vrcholu Špičáku (830 m.n.m) mezi údolími říček Kamenice a Desná, v blízkosti obcí Smržovka, Tanvald, Desná, Jiřetín pod Bukovou (17).

Obr. 10: Tanvaldský špičák, zdroj: (17).

S návštěvou Jizerských hor mohou být spojeny i prohlídky hradů a zámků. Mezi nejznámější patří hrad Frýdštejn, Státní hrad a zámek Frýdlant a Státní zámek Sychrov (15).

Obr.11: Státní hrad a zámek Frýdlant, zdroj: (17).

Dále mohou lidé navštívit muzea, divadla, kina a různé výstavy. Muzeum Jizerských hor se nachází v osadě Jizerka a jeho návštěvníci se zde mohou seznámit s historií osídlení a lidovým stavitelstvím Jizerských hor, s pomníčky a legendami s nimi spjatými, s léčivými prameny a dalšími zajímavostmi. Jsou tu také zmínky o dějinách sklářské výroby, tradici a její současnosti a o přírodních zajímavostech Jizerských hor (15).

Jizerskohorské pomníčky jsou také cílem mnoha návštěvníků Jizerských hor. Nikdo to doposud nespočítal, ale lze s pravděpodobností blízkou jistotě odhadnout, že Jizerské hory drží v poměru mezi rozlohou a počty pomníků a křížů primát nejvíce památkami ozdobeného pohoří Čech. Ony památky zastřelených pytláků a lesníků, dřevorubců a svážečů zahynulých pod padlými stromy či překocnými saněmi, umrzlých zbloudilců, zamordovaných pocestných, uštvaných lyžařů či těch, kteří odešli do hor, aniž by se chtěli vrátit. Smutné je čtení jejich příběhů, ohromují prostotou každodennosti a neúprosně varují – stačí jen málo a na každého z nás si duch hor může ukázat prstem (19).

4 Jizerská obecně prospěšná společnost

Jizerská obecně prospěšná společnost (dále jen Jizerská o.p.s.) vznikla v roce 1999 s hlavním cílem, aby úprava a údržba běžeckých tratí v Jizerských horách dostala jasná pravidla a byla vedena profesionálně. Jizerská o.p.s. byla založena obcí Bedřichov, kde má společnost také své sídlo. Úkolem Jizerské o.p.s. je každoročně získat finanční prostředky na úpravu tratí, na pořízení či opravy strojů a na všechny ostatní náklady s Jizerskou magistrálou spojené. Ročně se jedná zhruba o 4 miliony korun. Ukázka internetových stránek Jizerské o.p.s. viz příloha č. 3. (9).

V roce 2009 Jizerská o.p.s. upravovala 170 kilometrů tratí a to 5 měsíců, od listopadu do dubna. Za tuto dobu řidiči najezdili při úpravách tratí téměř 10 tisíc kilometrů, přičemž 1 kilometr trati stál necelých 400 korun (9).

Příjmy Jizerské o.p.s. tvoří sponzorské dary od firem i soukromých osob, fandů běžeckého lyžování, dále od obce Bedřichov, Libereckého kraje, Liberce, Jablonce nad Nisou, Janova nad Nisou a dalších měst a obcí v okolí Jizerských hor. Část peněz na úpravu Jizerské magistrály, jde také z výtěžku z parkování v Bedřichově (9).

Sehnat peníze na úpravu tratí je stále složitější, proto se Jizerská o.p.s. rozhodla oslovit samotné lyžaře. Od 11. 11. 2009 začaly fungovat dárcovské SMS na podporu Jizerské magistrály. Veřejná sbírka byla povolena Krajským úřadem Libereckého kraje, který ji také kontroluje. Sbírka má přísná pravidla, aby měli lidé jistotu, že peníze budou použity na účel, na který je poslali. Dárcovská SMS stojí 30 korun a na úpravu magistrály poputuje 27 korun (9).

Jizerská o.p.s. vlastní tři stroje na úpravu běžeckých stop, z toho ten poslední, zakoupený na podzim roku 2009, je spolufinancován z fondů Evropské unie (9).

Na podzim roku 2009 byla také dokončena rekonstrukce pětikilometrového okruhu ze stadionu z Bedřichova. Rekonstrukce probíhala v rámci projektu Jizersko-Jakuszycká magistrála, spolufinancovaná z Operačního programu příhraniční spolupráce Česko-Polsko. Kromě rekonstrukce této trati byla provedena i rekonstrukce a rozšíření výjezdu ze stadionu a rekonstrukce

mostů. Spolu s tím došlo k úpravě prostranství v těsné blízkosti stadionu, kde byly vybudovány rozvody pro zasněžování (9).

Na podzim roku 2009 začala Jizerská o.p.s. spolu se Ski klubem Jizerská 50, obcí Bedřichov a s přáteli a rodinami horolezců, jež zahynuli při neštěstí v Peru v roce 1970, připravovat vznik Památníku Expedice Peru v Bedřichově. Památník bude sestaven z kamenů a to do 30. 5. 2010, přesně v den kdy bude 40. výročí této nešťastné události (9).

5 Anketa

Pro zjištění požadavků a názorů návštěvníků Jizerských hor jsme použili anketu. Anketa má šest otázek, z nichž na první tři otázky je výběr z několika možností odpovědí a u zbylých tří otázek mají respondenti možnost volné odpovědi (anketa viz. příloha č.2).

Hlavním úkolem ankety bylo zjistit, jak často a za jakým účelem navštěvují lidé Jizerské hory, jak se dopravují do Jizerských hor a s tím související otázka na systém parkování u nástupních míst Jizerské magistrály. Dále co chybí návštěvníkům v Jizerských horách a také dotaz na cyklistické trasy a trasy pro běžecké lyžování.

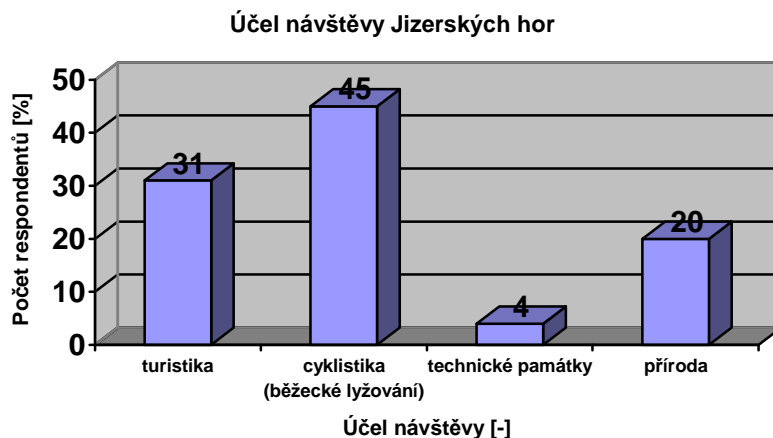
Anketa byla dána návštěvníkům Jizerských hor u nástupních míst Jizerské magistrály, konkrétně v Bedřichově na stadionu, na Nové Louce a na Smědavě. Šlo o náhodně vybrané respondenty, bez ohledu na pohlaví a věk. Rozsah souboru je 100 respondentů.

Vyhodnocení ankety

Po sečtení všech odpovědí byla každá otázka ankety vyhodnocena jako procentuelní zastoupení jednotlivých odpovědí a poté zanesena do grafů.

Otázka č. 1

V první otázce jsme zjišťovali účel návštěvy Jizerských hor. Na výběr měli respondenti ze čtyř možností a to turistika, cyklistika (běžecké lyžování), technické památky a příroda.

Graf 1: Účel návštěvy Jizerských hor, zdroj: vlastní.

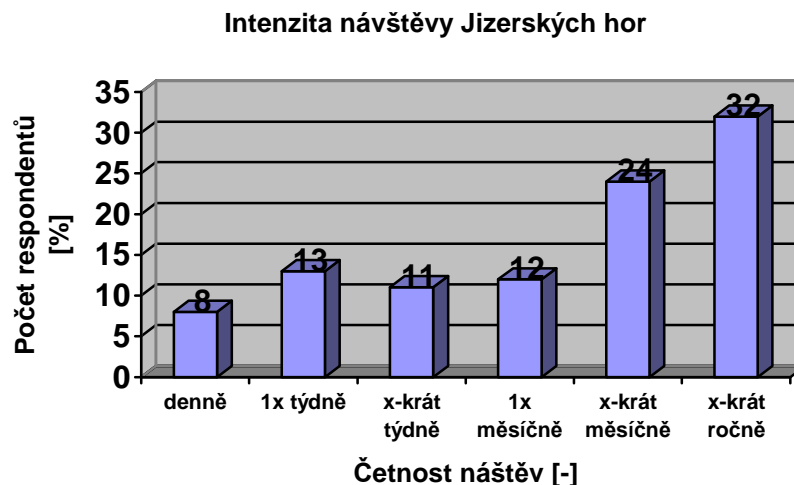
Z výsledků ankety vyplývá, že nejčastěji lidé navštěvují Jizerské hory z důvodu cyklistiky v letní sezóně, popřípadě běžeckého lyžování v zimní sezóně. Tuto odpověď označilo 45 respondentů. Jako druhou nejčastější odpověď volili lidé turistiku a to 31 respondentů. Dále 20 respondentů označilo jako důvod návštěvy Jizerských hor přírodu. Pouze čtyřikrát se v této anketě objevila odpověď technické památky, čímž bylo myšleno např. veliké množství rozhleden a pomníčků, které jsou pro Jizerské hory typické, ale také muzea či jiné památky.

Z vyhodnocení této otázky vidíme, že respondenti využívají Jizerské hory zvláště pro sportovní aktivity. Běžecké lyžování má v Jizerských horách dlouholetou tradici a všeobecně platí Jizerská magistrála za velice známé a běžkaři oblíbené místo s velkým množstvím upravených tras. Průzkumy Horské služby Jizerské hory to také potvrzují. Každoročně podle nich využívá Jizerskou magistrálu až 500 000 návštěvníků. Jsou to běžkaři jak z okolí Jizerských hor, zvláště z nedalekého Jablonce nad Nisou a Liberce, ale také ze vzdálenějších míst České Republiky a dokonce i ze zahraničí. Ze zahraničí jsou to převážně Němci a Polští běžkaři, což je dané blízkostí hranic s těmito zeměmi. Cyklistika v Jizerských horách nemá sice tak dlouhou tradici jako běžecké lyžování, ale každým rokem využívá Jizerskou magistrálu pro výlety stále více cyklistů.

Otázka č. 2

Předmětem druhé otázky, bylo zjistit, jak často navštěvují respondenti Jizerské hory. Vybrat si mohli dotazovaní ze šesti možných odpovědí.

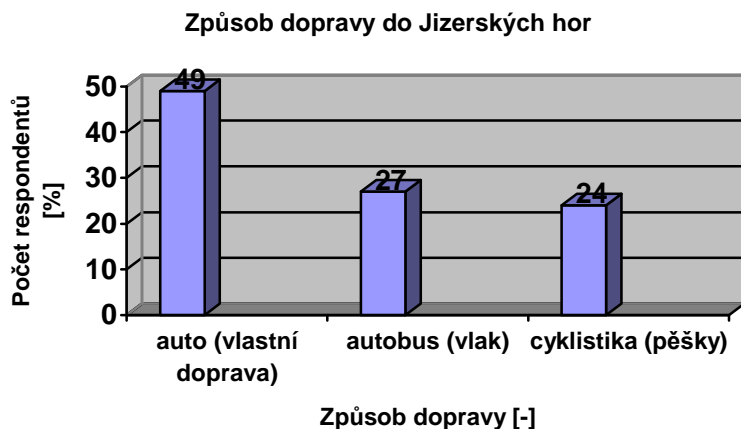
Graf 2: Intenzita návštěvy Jizerských hor, zdroj: vlastní.

32 respondentů, tedy nejvíce, vyplnilo, že navštěvují Jizerské hory x-krát ročně. Bylo stanoveno, že varianta x-krát ročně znamená maximálně 10x za rok. Možnost x-krát měsíčně (tzn. maximálně 10x do měsíce) označilo 24 dotazovaných. Nejméně frekventovaná odpověď byla návštěva Jizerských hor denně, tato odpověď se objevila pouze 8x. Zbylé tři možnosti odpovědí byly označeny téměř shodně, 1x týdně označilo 13 respondentů, 12 dotazovaných navštěvuje Jizerské hory 1x měsíčně a 11 odpovědí bylo u možnosti x-krát týdně, tzn. alespoň 3x týdně.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že většina navštěvuje Jizerské hory pravidelně. Jednorázových návštěvníků Jizerských hor ze všech respondentů této ankety je zhruba 1/3. Intenzita návštěvy podle samotných respondentů záleží na ročním období, počasí a také za jakým účelem navštěvují Jizerské hory. Někteří navštěvují Jizerskou magistrálu více v zimním období, někteří naopak v letním období a část respondentů jezdí do Jizerských hor jak v zimním, tak i v letním období zhruba stejně často.

Otázka č. 3

Ve třetí otázce jsme se ptali na dopravu do Jizerských hor. Vybrat si mohli dotazovaní ze tří možností způsobů dopravy a to vlastní doprava (auto), veřejná doprava (autobus, vlak) a nebo cyklistika, popřípadě pěšky.

Graf 3: Způsob dopravy do Jizerských hor, zdroj: vlastní.

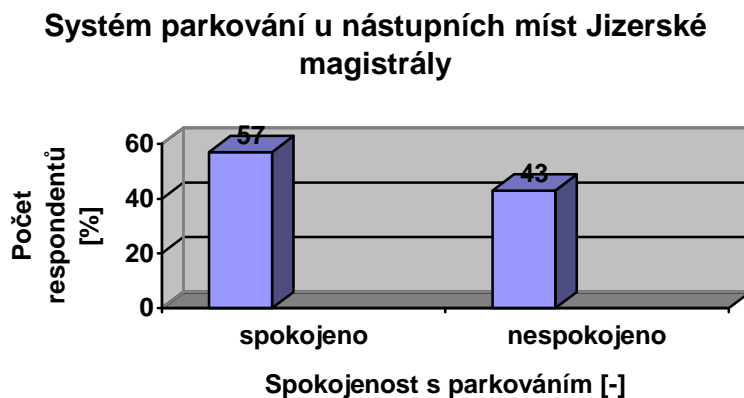
Z ankety vyplývá, že téměř 50 % respondentů se dopravuje do Jizerských hor autem, tedy volí vlastní dopravu. Dále pak 27 dotazovaných využívá služeb Městské hromadné dopravy, ČSAD či Českých drah. Zbýlých 24 lidí označilo, že k dopravě do Jizerských hor nepotřebují auto ani vlak či autobus, ale pouze kolo nebo chodí pěšky.

Zde jsme hodnotili nejčastěji využívaný způsob dopravy respondentů do Jizerských hor. Někteří dotazovaní uvedli, že občas kombinují tyto způsoby dopravy. Zvláště v zimním období o víkendech, kdy bývají parkoviště u nástupních míst Jizerské magistrály často plná, raději volí autobus či vlak k dopravě do Jizerských hor.

Otázka č. 4

Tato otázka souvisí s dopravou a systémem parkování v Jizerských horách. Zajímá nás, jak jsou dotazovaní spokojeni se systémem parkování, počtem

parkovišť, počtem parkovacích míst na parkovištích a také zda jsou spokojeni s cenami za parkování u nástupních míst Jizerské magistrály.

Graf 4: Systém parkování u nástupních míst Jizerské magistrály, zdroj: vlastní.

Z grafu vyplývá, že více jak polovina respondentů je spokojena se systémem parkování v Jizerských horách. Ze 100 odpovědí tuto možnost označilo 57 dotazovaných, zbylých 43 není spokojeno se systémem parkování. Důvody nespokojenosti jsou vyobrazeny v následujícím grafu.

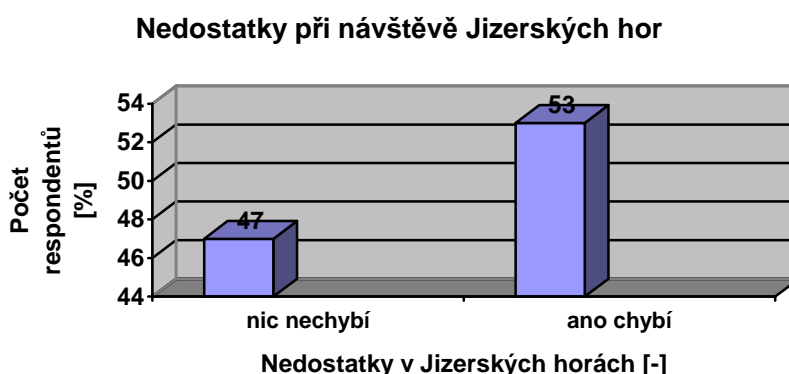
Graf 5: Důvody nespokojenosti s parkovacím systémem v Jizerských horách, zdroj: vlastní.

Nejvíce nespokojených se systémem parkování u nástupních míst Jizerské magistrály je kvůli vysokým cenám za parkovné, tuto odpověď napsalo 27 respondentů. Dále by 3 respondenti uvítali jiné časové limity u parkování. Na

parkovišti Stadion a Maliník v Bedřichově je parkování do 3 hodin za 60 korun a do 10 hodin za 90 korun. Konkrétně by tito tři respondenti přidali ještě jeden kratší časový limit např. parkování do 2 hodin za 40 korun. Tříhodinový limit se jim zdá zbytečně dlouhý, když nechtějí být v Jizerských horách tak dlouho. 24 dotazovaných si myslí, že je u nástupních míst Jizerské magistrály málo míst pro parkování a parkoviště jsou podle nich často přeplněná, zvláště pak v hlavní běžkařské sezóně o víkendech. Naopak podle dvou respondentů, je parkovacích míst zbytečně mnoho a myslí si, že by se měli lidé raději dopravovat do Jizerských hor pomocí autobusů nebo vlaků či pěšky.

Otázka č. 5

V páté otázce nás zajímalo, zda je něco, co chybí (nebo si myslí, že je navíc) návštěvníkům v Jizerských horách. Zde měli dotazovaní možnost vyjádřit se k nedostatkům či možnost napsat připomínky nebo naopak pochvaly a své postřehy z pobytu v Jizerských horách. Tato otázka souvisí hlavně s infrastrukturou v Jizerských horách a se zázemím spojeným s návštěvou Jizerské magistrály.

Graf 6: *Nedostatky při návštěvě Jizerských hor, zdroj: vlastní.*

Z vyhodnocení páté otázky vidíme, že ani jedna ze dvou možností odpovědí nijak výrazně nepřevládá. Téměř polovina návštěvníků Jizerských hor je

spokojena se stávajícím stavem a nic jim zde nechybí a druhá polovina by naopak uvítala nějaké změny nebo vylepšení v Jizerských horách. Spokojeno je se zázemím a infrastrukturou v Jizerských horách 47 % dotazovaných, což je jen o něco méně než těch nespokojených. Změny by tedy přivítalo 53 % návštěvníků Jizerských hor.

Konkrétní návrhy dotazovaných:

Nejvíce uváděným nedostatkem je podle návštěvníků Jizerských hor málo odpadkových košů na trasách Jizerské magistrály a v jejím okolí. To má podle nich za následek, že lidé odhazují odpadky do přírody a tím ji znečišťují. Odpadkové koše by tento problém nejspíše úplně nevyřešily, ale mohly by alespoň částečně pomoci. Tento názor uvedlo 18 dotazovaných.

S předchozím názorem souvisí další návrh a to, že by mělo být v Jizerských horách více ochranářů, kteří by pokutovali neukázněné návštěvníky. Nelíbí se jim odhazování odpadků do přírody, neukáznění jezdci na čtyřkolkách, v zimním období lidé, kteří ničí upravené běžecké stopy či ti, kteří se chovají nebezpečně vůči ostatním návštěvníkům.

Dále by lidé uvítali lepší autobusové spojení mezi Libercem a Bedřichovem. Deseti respondentům se zdá, že autobusů jezdí málo a jsou v hlavní sezóně přeplněné. Myslí si, že by mohlo jezdit více autobusů, také proto, že by pak lidé tolik nejezdili autem do Jizerských hor a nezatěžovali tak přírodu.

Deseti respondentům chybí sociální zázemí u nástupních míst Jizerské magistrály. Uvítali by hlavně šatny na převlékání v zimní sezóně a také více toalet.

Zvláště příznivcům cyklistiky vadí trasy Jizerské magistrály s panelovými úseky, které jsou podle nich nepohodlné a také mohou být nebezpečné. Tento názor projevilo 7 respondentů. S cyklistikou souvisí také další názor dvou respondentů, kterým by se líbila lepší údržba tras v letní sezóně. Některé části tras jsou podle jejich názoru po deštích hodně rozblácené a tím také nebezpečné.

V anketě se objevili také názory, že návštěvníkům Jizerských hor chybí lavičky na odpočinkových a vyhlídkových místech, kde by si měli možnost

odpočinout a při tom si užívat přírody a krásných výhledů. Více laviček by uvítalo v Jizerských horách 8 respondentů ankety.

Čtyři dotazovaní postrádají v okolí Jizerské magistrály více míst s občerstvením a s příjemným místem na posezení. Podle nich je stávajících míst s občerstvením málo a ta, která existují nejsou často v provozu, nebo bývají v hlavní sezóně plná.

Dalším návrhem na vylepšení stavu Jizerských hor je kvalitnější značení tras pro cyklistiku, běžecké lyžování a turistiku. Dvěma respondentům se zdá značení občas nepřehledné a někdy také nedostačující. Někteří návštěvníci naopak značení tras vidí jako velice kvalitní a přehledné ve srovnání s jinými horami ať už u nás nebo v zahraničí.

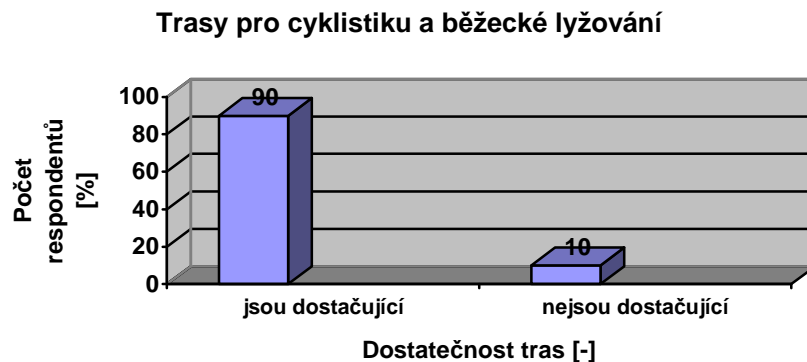
Dále by dva respondenti rádi viděli v Jizerských horách větší možnost vyžití pro děti. Chybí jim zde více dětských hřišť a různých dalších atrakcí pro rodiny s dětmi.

Poslední návrh se týká zavedení poplatků za vstup do Jizerských hor. Pět respondentům by nevadilo, kdyby se mělo platit za vstup na upravené trasy Jizerské magistrály. Podle jejich názoru by si lidé těchto tras více vážili.

Celkově lze říci, že respondenti této ankety nevidí v Jizerských horách žádné velké nedostatky a až na nějaké úpravy jsou se zázemím v Jizerských horách spokojeni.

Otázka č. 6

Poslední otázka se týkala cyklistických a běžeckých tratí v Jizerských horách. Ptali jsme se, zda jsou podle respondentů v Jizerských horách trasy pro cyklistiku a běžecké lyžování dostačující. Zde měli možnost napsat svůj názor na množství tras a jejich případné rozšíření, s tím související počet návštěvníků Jizerské magistrály (zda stačí stávající trasy pro tolik návštěvníků) a také se mohli vyjádřit k úpravě a kvalitě tras.

Graf 7: Trasy pro cyklistiku a běžecké lyžování, zdroj: vlastní.

Téměř většina dotazovaných si myslí, že trasy pro cyklistiku a běžecké lyžování v Jizerských horách jsou dostačující. Pro tuto odpověď se vyslovalo 90 respondentů ankety. Někteří z nich ještě napsali, že úpravu tratí pro běžecké lyžování v zimě považují za velice kvalitní a váží si toho, že mohou tyto trasy využívat. Jeden z respondentů uvedl, že v Jizerských horách je tras pro cyklistiku zbytečně mnoho a nelíbí se mu v letním období střetávání turistů s cyklisty, kteří jsou podle jeho slov neukáznění.

Zbylých deset respondentů ankety je nespokojeno s množstvím tras pro cyklistiku a běžecké lyžování a myslí si, že je tras naopak nedostatek. Ti uvedli, že by bylo třeba více tras pro cyklistiku a běžecké lyžování, protože je Jizerská magistrála v hlavní části sezóny, jak v létě, tak i v zimě, přeplněná a její kapacita nestačí.

6 Pohled ochránců na využití Jizerských hor

Od počátku 90. let se objevují v rekreačním využívání Jizerských hor nové aspekty. V roce 1992 vstoupil v platnost nový zákon o ochraně přírody a krajiny, který se některými paragrafy dotýká i rekreačního využívání hor. Rekreační využívání je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty CHKO (8).

Pohled ochrany přírody a krajiny na současné sportovní aktivity:

Pěší turistika je ekologicky nejvhodnějším druhem rekreační aktivity na území CHKO, nevyvolává zásahy do přírodního prostředí a ani celková zátěž při respektování značených cest nepředstavuje nebezpečí pro přírodní stav oblasti. Svojí pomalostí umožňuje vnímání okolí a poznávání přírodních i kulturně-historických hodnot oblasti (8).

Cykloturistika, jízda na horských kolech. Nejdynamičtěji se rozvíjející odvětví prošlo v posledních 10 letech všeobecně obrovským rozmachem znásobeným v Jizerských horách nabídkou poměrně husté sítě dobře sjízdných, zpevněných lesních účelových komunikací (panelových, asfaltových) a dobrou dostupností z velkých měst. Přestože cyklistika je vnímána jako aktivita šetrná k životnímu prostředí a přírodě, v některých případech může přírodu ovlivňovat negativně (maloplošná chráněná území, eroze na nezpevněných cestách). Agresivní chování cyklistů může ohrožovat pěší turisty. Vnímání okolní přírody a krajiny při rychlé jízdě bez zastávek je omezené (krajina se stává pouze cyklodromem) (8).

Lyžařská turistika se na rozdíl od svých počátků, kdy využívala tradičních turistických značených cest a síly vlastních svalů na prošlapávání stop, od 80. let vyvíjí v rekreační sportovní odvětví provozované na strojně upravovaných stopách Jizerské magistrály. Trasy jsou vedeny většinou po lesních

účelových komunikacích a značených turistických cestách a nedostávají se do rozporu se zájmy ochrany přírody (8).

Horolezectví. Většina lezeckých terénů se nachází v Národní přírodní rezervaci Jizerskohorské bučiny, kde je horolezectví zakázáno. V roce 1999 byla vydána výjimka Ministerstva životního prostředí ČR pro členy Českého horolezeckého svazu (platila do 31. 12. 2000), která vymezovala podmínky, za kterých bylo horolezectví povoleno. V současné době probíhá řízení na vydání výjimky nové (8).

Jízda psích spřežení je atraktivním sportovním odvětvím provozovaným úzkou skupinou lidí. V letech 1996 – 1998 se konal na povolených tratích v okolí Jizerky závod Gold nugget. Z důvodu negativního vlivu na rekreační prostředí osady Jizerka však vydala obec Kořenov v r. 2000 vyhlášku o zákazu provozu psích spřežení (8).

Jízda na koni je odvětvím rozvíjejícím se zvolna, buď jako soukromý koníček, často však ve spojení s tzv. agroturistikou u některých penzionů (Prezidentská chata, Farma Vyšehrad, Dřevona), zatím bez většího přímého vlivu na přírodu (8).

Motorové sporty (jízdy motocyklů, terénních tří- a čtyřkolek, sněžných skútrů, automobilů) jsou zakázány. Provoz motorových vozidel mimo veřejné komunikace podléhá výjimce ze zákona, kterou uděluje Ministerstvo životního prostředí České Republiky. Nerespektování tohoto zákazu je trendem posledních let a v rekreačním prostředí hor se projevuje jednoznačně negativně - hluk, výfukové plyny, narušování půdy a vegetace vjížděním mimo komunikace do porostů (i v maloplošných chráněných územích), ohrožování ostatních návštěvníků. V současné době se stává stále palčivějším problémem v rekreačním využívání hor i podhůří (8).

Ostatní outdoorové sporty. Orientační běh byl po dohodě s pořadatelem závodů vymístěn z I. zóny CHKO Jizerské hory. Pro aktivity vyžadující pohyb mimo cesty v národních přírodních rezervacích je nezbytná výjimka ze zákona (8).

Některé obce přicházely v 90. letech s poměrně velkorysými rozvojovými plány rekreačních a sportovních staveb v cenných částech hor v touze zlepšit svoji hospodářskou a sociální situaci či prestiž novými sjezdařskými areály, lanovkami a sportovními stadiony. U většiny záměrů se zatím podařilo při zpracování územních plánů dosáhnout konsensu a zdůvodnit zájmy ochrany přírody (8).

Návrhy na budoucí rekreační využití Jizerských hor z pohledu Správy CHKO Jizerské hory:

- Vytvořit prostor pro dlouhodobou konstruktivní diskusi směřující k optimálnímu využívání hor z hlediska rekreace, správy lesa a lesního hospodaření, ochrany přírody, vodohospodářství i dalších zájmů. Zapojit do této diskuse širokou veřejnost - obce, občany, návštěvníky, organizace, podnikatele apod.
- Vytvořit, preferovat a organizačně a finančně zabezpečit systém ekologické veřejné hromadné dopravy do turistických východisek (např. systém Regio-tram) tak, aby byl finančně i provozně pro návštěvníky lákavý.
- Stabilizovat východiska v obcích po obvodu centrální části hor (v místech již vybudovaných parkovišť, autobusových a železničních zastávek) včetně jejich vybavení (informační systém, půjčovny a opravy vybavení, občerstvení):
  - jižní a východní část – Bedřichov (Maliník, stadion), Hrabětice (Arnika), Josefův Důl, Souš, Horní Polubný, Jizerka,
  - severní a západní část – Oldřichov (Hausmanka), Hejnice, Bílý Potok, Lázně Libverda, Nové Město pod Smrkem.

- Mimo zastavěná území obcí (IV. zóna CHKO Jizerské hory) a stávající sportovní areály preferovat tzv. měkké formy turistiky - stabilizovat síť cyklotras (do jisté míry omezit pohyb cyklistů pěšinami či terénem, zejména v přírodních rezervacích a v místech, kde hrozí eroze a narušení přírodního prostředí); podporovat pěší turistiku (prověřit možnosti odklonu pěších tras od cyklistických, pokračovat v opravách turistických cest, zajistit bezpečný pohyb pěších v místech přírodovědně atraktivních); dále případně řešit provoz vozíčkářů, hippoturistiky, jízdy psích spřežení.
- Stabilizovat síť služeb a turistických zařízení v centrální části hor.
- Ostatní druhy sportovního a rekreačního využívání vyžadující výstavbu objektů, zásahy do terénu či technická zařízení soustřeďovat v zastavěných územích obcí – IV. urbanizační zóně CHKO Jizerské hory.
- Vytěsnit z CHKO Jizerské hory motoristické sporty a hledat pro jejich provozování vhodné oblasti v regionu (např. na již dříve devastovaných plochách – skládky, lomy apod.).
- Podporovat rozvoj nezimních druhů rekreace a turistiky (včetně dopravního spojení) v severním a západním podhůří i v ostatních oblastech regionu, např. cyklotrasy na Frýdlantsku, Chrastavsku, Hrádecku – hledat možnosti odlehčení centrální části Jizerských hor.
- Sjednotit informační systém v horách – v místech hlavního soustředění návštěvníků Jizerských hor (východiska, hlavní křižovatky) soustředit informační tabule různých organizací (8).

7 Návrhy na zlepšení Jizerských hor

Trasy pro cyklistiku a běžecké lyžování

Z ankety vyplynulo, že respondenti jsou z velké části spokojeni s trasami pro cyklistiku a běžecké lyžování. Ti, kteří nejsou spokojeni, nejvíce uváděli jako nedostatek, že v hlavní části sezón (zimní i letní) je Jizerská magistrála přeplněná návštěvníky. V létě je pak podle některých problém v setkávání cyklistů a turistů na Jizerské magistrále.

Řešením by mohlo být rozšíření tras pro běžecké lyžování a cyklistiku v Jizerských horách. Každým rokem je úprava tras pro běžecké lyžování stále rozšiřována a je zde možnost napojení i na Krkonoše a do polské části Jizerských hor. I když podle ochranářů cyklistika a běžecké lyžování nijak výrazně přírodě neškodí, tak rozšiřování tras z jejich pohledu není úplně nejlepším řešením. Dalším způsobem, jak vyřešit tuto situaci je přilákat více návštěvníků do méně navštěvovaných částí Jizerských hor, aby nebyla tak zatěžovaná centrální část hor a návštěvníci se více rozptýlili do celých Jizerek. Týká se to např. Frýdlantska a také východní části Jizerských hor – Horní Polubný, Josefův Důl či Souš, které nejsou tolik populární jako je např. Bedřichov, Nová Louka a Kristiánov. Na Frýdlantsku v roce 2009 vybudovali tzv. singltreky, cyklistické tratě, které jsou šetrné k přírodě a umožňují vychutnat si více okolní přírodu. Tímto způsobem se snaží přilákat více návštěvníků na Frýdlantsko a je to i přijatelná varianta pro ochránce přírody. Pokud se budou dále vytvářet speciální trasy pro cyklistiku a pro turistiku, mohou se alespoň trochu eliminovat střety těchto dvou skupin v Jizerských horách.

Doprava a parkování v Jizerských horách

Téměř polovina respondentů ankety je spokojená se systémem parkování u nástupních míst Jizerské magistrály. Druhá část respondentů má výhrady

k parkování v Jizerských horách. Dotazovaní jsou hlavně nespokojeni s cenami parkovného a s nedostatkem parkovacích míst.

Vyřešení otázky parkování u nástupních míst Jizerské magistrály souvisí také s dopravou do Jizerských hor. Pokud by se podařilo přesvědčit návštěvníky, aby se dopravovali do Jizerských hor veřejnou dopravou, mohl by se tím částečně vyřešit problém s nedostatkem parkovacích míst. Což by znamenalo také nutnost zkvalitnění veřejné dopravy. Právě jednou z připomínek respondentů ankety bylo zlepšení autobusového spojení mezi Libercem a Bedřichovem. Dotazovaní by uvítali více spojů v hlavních částech sezóny, protože autobusy jezdí často plné. Pokud by se toto podařilo, a to nejen na trase Liberec – Bedřichov, ale i na dalších, nebylo by nutné nějak radikálně rozšiřovat či vytvářet nová místa na parkování u nástupních míst Jizerské magistrály.

Rozvoj infrastruktury a zázemí v Jizerských horách

V této oblasti je v Jizerských horách veliký potenciál. Některé názory na zlepšení infrastruktury a okolí Jizerské magistrály se objevili v anketě. Respondentům chybí v Jizerských horách např. příjemná místa na posezení a občerstvení, odpadkové koše a také lavičky na vyhlídkových místech. Dále pak zvláště příznivcům běžeckého lyžování chybí prostory na převlékání a sociální zařízení u nástupních míst Jizerské magistrály.

Z pohledu ochrany přírody by přidání odpadkových košů a laviček neměl být problém. Pro případná další místa s občerstvením najít vhodná místa, která by vyhovovala jak návštěvníkům Jizerských hor, tak aby nevadila ochráncům přírody. Co se týká prostorů na převlékání a sociálního zařízení, jejich umístění by bylo vhodné u nástupních míst Jizerské magistrály, hlavně v Bedřichově, odkud se vydává a také zde končí nejvíce návštěvníků Jizerské magistrály. Nejvhodnějším místem by byl stadion v Bedřichově, také protože jsou zde autobusové zastávky do Liberce a Jablonce nad Nisou a blízké parkoviště.

Další návrhy na zlepšení

V anketě se objevily také připomínky na značení tras pro cyklistiku, běžecké lyžování a turistiku. Některým respondentům se zdá značení v některých místech Jizerské magistrály nedostatečné a někdy nepřehledné. Protože jsou zde značení pro cyklistiku, běžecké lyžování a turistiku často na jednom rozcestníku, některým návštěvníkům to přijde nepřehledné. Řešením by bylo sjednotit všechna značení pro různé aktivity a přehledněji vše označit.

Někteří respondenti ankety postrádají více strážců v Jizerských horách, kteří by hlídali dodržování pravidel a pokutovali by neukázněné návštěvníky. Zvláště se jim nelíbí jezdci na čtyřkolkách a jiných motorových vozidlech, kteří ruší klid a ničí přírodu. Dále pak samotní neukáznění návštěvníci, kteří odhazují odpadky a ničí přírodu či upravené stopy pro běžecké lyžování. Strážci přírody by se měli pohybovat na zvláště frekventovaných místech a také u míst se vzácnou a chráněnou přírodou. Pokud by bylo v Jizerských horách více strážců, podle respondentů ankety by si pak návštěvníci dávali větší pozor na své chování, nerušili ostatní návštěvníky a neničili přírodu Jizerských hor.

Dalším návrhem samotných respondentů bylo zavést poplatky za vstup na upravené trasy pro běžecké lyžování. Zavedení poplatků za využívání Jizerské magistrály by mohlo pomoci s problémy financování Jizerské magistrály, protože její provoz je každým rokem dražší. Otázkou je jakou částku by byli návštěvníci ochotni za používání Jizerské magistrály zaplatit. Některí návštěvníci již přispívají dobrovolně na Jizerskou magistrálu pomocí dárcovských SMS zpráv, které stojí 30 Kč. Placením vstupného za používání Jizerské magistrály by si návštěvníci více vážili upravených tras.

8 Závěr

Cílem této práce bylo navrhnout další možné využití Jizerských hor, které se týkalo tras pro cyklistiku, běžecké lyžování a také zázemí a infrastruktury. Nejprve bylo nutné zjistit stávající stav Jizerské magistrály a tras pro cyklistiku a běžecké lyžování. Dále jsme zjišťovali stávající možnosti využití v Jizerských horách a to jak sportovní, tak také mimosportovní aktivity. Další důležité informace jsou o dopravě a parkování v Jizerských horách a také informace o společnostech spojených s Jizerskými horami. Zvláště je to Správa CHKO Jizerské hory a Jizerská o.p.s.

Pro zjištění požadavků a návrhů návštěvníků Jizerských hor jsme použili anketu, kde se měli možnost respondenti vyjádřit k dopravě a systému parkování v Jizerských horách, zda jim přijdou trasy pro cyklistiku a běžecké lyžování v Jizerských horách dostačující a co by případně změnili nebo co jim zde chybí. Rozsah souboru ankety byl 100 respondentů a jejich názory jsme zjišťovali u nástupních míst Jizerské magistrály. Výsledky ankety jsme vyhodnotili a konfrontovali s pohledem Správy CHKO Jizerské hory a jejich pohledem na stávající aktivity a případné budoucí využití Jizerských hor.

Co se týká tras pro cyklistiku a běžecké lyžování, návrhy se týkaly zvláště odlehčení centrální části Jizerských hor a přilákání více návštěvníků do méně navštěvovaných regionů Jizerských hor, zvláště pak Frýdlantsko a východní část Jizerských hor. Dále se snažit více oddělit v letním období trasy pro cyklistiku a turistiku, aby nedocházelo ke střetům těchto dvou skupin.

V oblasti infrastruktury a zázemí spojeného s návštěvou Jizerských hor bylo navrženo vybudování laviček, odpadkových košů a také většího počtu míst s občerstvením v Jizerských horách. Pro vyznavače běžeckého lyžování, ale i jiných aktivit v Jizerských horách, vybudovat zázemí u nástupních míst Jizerské magistrály, kde by byly např. místo na převlékání a sociální zařízení.

U dopravy a parkování by bylo dobré zlepšit obslužnost a kvalitu spojení veřejné dopravy do Jizerských hor, čímž by se docílilo toho, že by se lidé méně dopravovali do Jizerských hor auty a nebylo by nutné budovat další parkoviště a nová parkovací místa.

Dalšími návrhy na zlepšení je sjednocení značení tras pro cyklistiku, běžecké lyžování a turistiku a jejich zpřehlednění, větší množství strážců, kteří by hlídali a pokutovali porušování pravidel v Jizerských horách a také možné zavedení poplatků za vstup na upravené tratě Jizerské magistrály v zimním období.

Na závěr lze konstatovat, že požadavky respondentů ankety a navržené možné využití Jizerských hor se ve většině případů nelišily od představ ochránců přírody o budoucím využití Jizerských hor.

Seznam použité literatury

- [1] ŘEHÁČEK, M. *Jizerské hory –turistický průvodce po horách a jejich okolí*, Kalendář Liberecka, 2002.
- [2] *Informační centrum Jablonec nad Nisou* [online]. 2000-2010 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW:<<http://www.jablonec.com/cs/okoli/jizerske-hory.html>>.
- [3] Kolektiv autorů., *Jizerské hory – o mapách, kamení a vodě*. 1. vyd., Roman Karpaš, 2008. ISBN 978-80-87100-08-0.
- [4] *Turistický region Jizerské hory* [online]. 2010 [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW:< <http://www.jizerky.cz/cz/o-regionu/svazek-mest-a-obci/>>.
- [5] *Správa CHKO Jizerské hory* [online]. [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW:< <http://www.jizerskehory.ochranaprirody.cz/>>.
- [6] JÓŽA, M., VONIČKA, P. a kol. *Jizerskohorská rašeliniště*. Jizersko-ještědský horský spolek, 2004. ISBN 80-903252-3-8.
- [7] MACKOVČIN, P., SEDLÁČEK, M., KUNCOVÁ, J. *Chráněná území ČR – Liberecko*. 1. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2002. ISBN 80-86064-43-3.
- [8] MEJZROVÁ, J. *Sborník JH* [online]. 2001 [cit. 2010-04-07]. Dostupný z WWW:<<http://sbornikjh.sweb.cz/mejzrova.htm>>.
- [9] *Jizerská o.p.s.* [online]. 2009 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW:< <http://www.jizerskaops.cz/>>.
- [10] NEVRLÝ, M. *Kniha o Jizerských horách*. 2. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1981. ISBN 45-003-81.
- [11] *Jizerská 50* [online]. 2008 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW:< <http://bezky.jiz50.cz/>>.
- [12] LANGER, J. *Jizerská 50*. 1. vyd. Praha: Armex, 2001. ISBN 80-86244-24-5.
- [13] *Bedřichov* [online]. 2010 [cit. 2010-03-10]. Dostupný z WWW:< <http://www.bedrichov.cz/cz/obec-bedrichov/>>.
- [14] *Nové Město pod Smrkem* 2010 [cit. 2010-04-01]. Dostupný z WWW:< <http://www.nmps.cz/clanek.php?clanek=290609>>.

-
- [15] *Jizerské noviny zima 2009/2010*. 2. vyd. Jablonec nad Nisou, 2009.
- [16] *Bobová dráha Janov nad Nisou* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW:< <http://www.bobovadrahajanov.cz/>>.
- [17] *Turistický region Jizerské hory* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Dostupný z WWW:< <http://www.jizerky.cz/o-regionu/content/rozhledny/>>.
- [18] Nádeník, K. a kol. *Smrk král Jizerských hor*, Roman Karpaš, 2008. ISBN 978-80-87100-04-2.
- [19] Řeháček, M. Jizerskohorské pomníčky očima Miroslava Nevrlého. *Časopis Krkonoše - Jizerské hory*, 2009, č.1.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Trasy Jizerské magistrály (zima)

Příloha č. 2: Anketa o Jizerských horách

Příloha č. 3: Webové stránky Jizerské o.p.s.

Příloha č. 1 Trasy Jizerské magistrály (zima)

Obr. 12: Trasy Jizerské magistrály, zdroj (4).

Příloha č. 2 Anketa o Jizerských horách

1. Za jakým účelem navštěvujete Jizerské hory?

- turistika
- cyklistika (běžecké lyžování)
- technické památky
- příroda

2. Jak často navštěvujete Jizerské hory?

- denně
- 1x týdně
- x- krát za týden
- 1x měsíčně
- x-krát za měsíc
- x-krát za rok

3. Jakým způsobem se dopravujete do Jizerských hor?

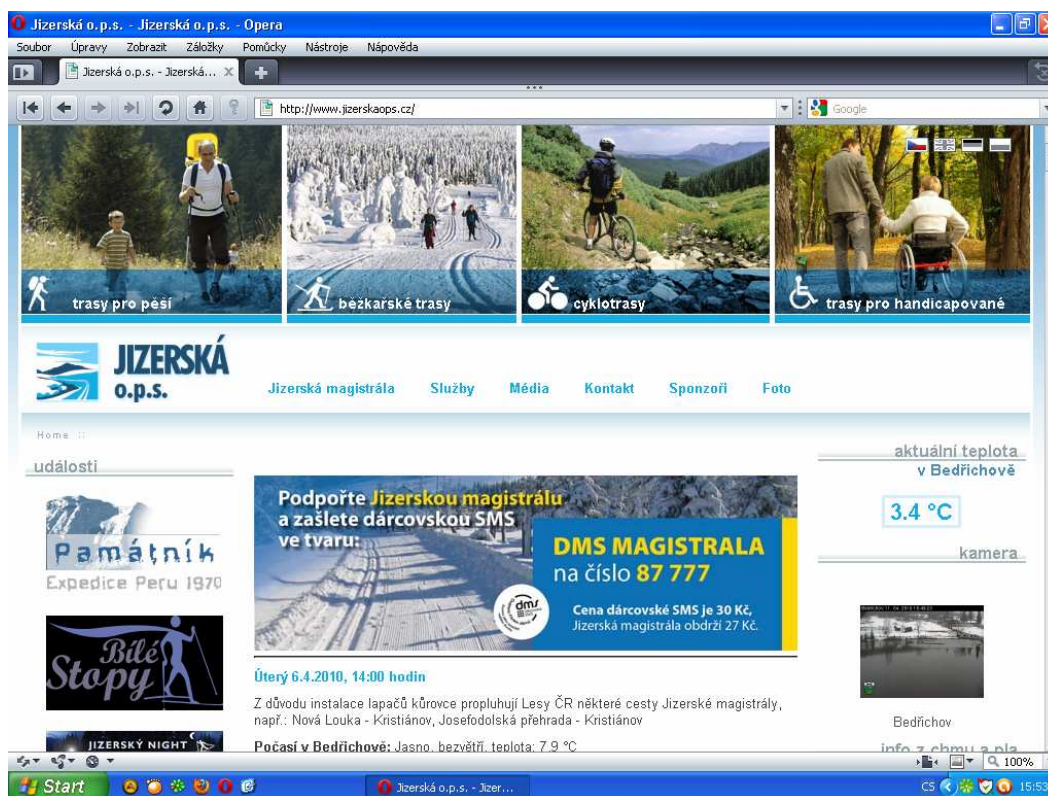
- auto (vlastní doprava)
- autobus (vlak)
- cyklistika (pěšky)

4. Jste spokojeni se systémem parkování v Jizerských horách? (počet parkovišť, počet parkovacích míst na parkovištích, ceny parkování, atd.)

5. Je něco, co Vám chybí v Jizerských horách?

6. Myslíte si, že stávající trasy v Jizerských horách pro cyklistiku (běžecké lyžování) jsou dostačující?

Příloha č. 3 Webové stránky Jizerské o.p.s

Obr. 13: Webové stránky Jizerské o.p.s., zdroj (9).